

ISSN 2227-2844

ВІСНИК

**ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

№ 1 (324) БЕРЕЗЕНЬ

2019

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

№ 1 (324) березень 2019

Частина II

Засновано в лютому 1997 року
Свідоцтво про реєстрацію:
серія КВ № 14441-3412ПР,
видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено до переліку
наукових фахових видань України
(педагогічні науки)
Наказ Міністерства освіти і науки України № 793 від 04.07.2014 р.

Журнал включено до переліку видань реферативної бази даних
«Україніка наукова» (угода про інформаційну співпрацю
№ 30-05 від 30.03.2005 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 29 березня 2019 року)

Виходить чотири рази на рік

Засновник і видавець –
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор –
доктор педагогічних наук, професор **Курило В. С.**
Заступник головного редактора –
доктор педагогічних наук, професор **Савченко С. В.**
Випускаючі редактори –
доктор педагогічних наук, професор **Караман О. Л.,**
доктор історичних наук, професор **Набока О. В.,**
доктор педагогічних наук, професор **Шехавцова С. О.**

Редакційна колегія серії «Педагогічні науки»:

Головний редактор –
Караман О. Л., доктор педагогічних наук, професор
Відповідальний секретар –
Юрків Я. І., кандидат педагогічних наук, доцент

Члени редакційної колегії:
доктор педагогічних наук, доцент **Бабіч В. І.,**
доктор педагогічних наук, професор **Ваховський Л. Ц.,**
доктор педагогічних наук (Республіка Польща) **Лукашевич-Велеба Й.,**
кандидат педагогічних наук, доцент (Республіка Білорусь) **Іванчикова С. Б.,**
доктор педагогічних наук, професор **Лобода С. М.,**
доктор педагогічних наук, професор **Прошкін В. В.,**
доктор педагогічних наук, професор **Харченко С. Я.,**
доктор педагогічних наук, професор **Хриков Є. М.**

Редакційні вимоги до технічного оформлення статей

Редакція «Вісника» приймає статті обсягом 5 – 7 сторінок через 1 інтервал, повністю підготовлених до друку. Статті подаються надrukованими на папері в одному примірнику з додатком диска. Набір тексту здійснюється у форматі Microsoft Word (*.doc, *.rtf) шрифтом № 12 (Times New Roman) на папері формату А-4; усі поля (верхнє, нижнє, правє й лівє) – 3,8 см, верхній колонтитул – 1,25 см, нижній – 3,2 см.

У верхньому колонтитулі зазначається: Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № ** (****), 2014.

Статті у «Віснику» повинні бути розміщені за рубриками. Інформація про УДК розташовується у верхньому лівому кутку без відступів (шрифт нежирний). Через рядок від УДК в лівому верхньому кутку вказуються прізвище, ім'я по-батькові автора (повністю, шрифт жирний). На наступному рядку – учений ступінь, звання, посада, місце роботи; e-mail; ORCID ID (персональний код, який необхідно отримати, заповнивши анкету за посиланням: <https://orcid.org/register>).

Назва статті друкується через рядок великими літерами (шрифт жирний).

Зміст статті викладається за планом: постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); визначення методики дослідження (сукупність методів дослідження, їх основний зміст, характеристики і показники, які вони фіксують, та одиниць вимірювання); виклад основного матеріалу дослідження з певним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження й перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Усі перелічені елементи повинні бути стилістично представлені в тексті, але графічно виділяти їх не треба.

Посилання на цитовані джерела в тексті оформлюються таким чином: у круглих дужках зазначається прізвище автора, та рік видання роботи (наприклад, Шумська, 2010). Якщо потрібно посплатися на декілька джерел, варто переплутувати їх через крапку з комою (наприклад, Афанасьєва, 2016; Богданова & Саннікова, 2015; Moore, 2006). Якщо використовуються цитати, статистика тощо, то слід вказати номер сторінки посилання (Афанасьєва, 2016, с. 46; Влугет, 2012, р. 24).

Бібліографія і при необхідності примітки подаються в кінці статті після заголовку „Список використаної літератури” (без двокрапки) у порядку цитування й оформлюються відповідно до ДСТУ 8302:2015. Бібліографічні джерела подаються підряд, без відокремлення абзацем; ім'я автора праці (або перше слово її назви) виділяється жирним шрифтом.

Для коректного індексування публікацій наукометричними системами після «Списку використаної літератури» необхідно навести References. Посилання в References мають бути оформлені латинською; для кирилических цитувань слід транслітерувати імена авторів та назви видань; останні також слід навести в англійському перекладі в [] з зазначенням мови оригіналу в дужках, наприклад, [in Russian], [in Ukrainian]. Назви періодичних видань слід наводити відповідно до офіційного латинського написання за номером реєстрації ISSN. В елементах опису не можна замінити латинські літери на кирилическі. Цитування в References мають бути оформлені за стандартом APA.

Статтю закінчують 3 анотації обсягом 1600-1800 знаків (українською, російською та англійською мовами) із зазначенням прізвища, ім'я та по-батькові автора, назви статті та ключовими словами (3-5 термінів).

Стаття повинна супроводжуватися рецензією провідного фахівця (доктора, професора).

На окремому аркуші подається довідка про автора (прізвище, ім'я, по батькові; місце роботи, посада, звання, учений ступінь; адреса навчального закладу (повністю), домашня адреса; e-mail та номери телефонів (службовий, домашній, мобільний) трьома мовами (українською, російською та англійською).

УДК 373.2.016:81-028.31

DOI: 10.12958/2227-2844-2019-1(324)-2-133-139

Гречишкіна Ірина Анатоліївна,

аспірант кафедри дошкільної та початкової освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ, Україна.

grechishkina0807@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3669-0731>

ВИМОГИ ДО НАОЧНОСТІ У НАВЧАННІ МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

Пізнання завжди починається з безпосереднього споглядання, спостереження речей, явищ, тобто з безпосередньої взаємодії людини з предметним чи природним світом за допомогою органів чуття. Саме тому проблема використання наочності є актуальною в усі часи. Наочність – неперевершений засіб оволодіння мовленням і комунікацією в цілому. За допомогою наочності створюються такі ситуації, у яких відпрацьовується усна комунікація й освоюється таким чином мовленнєва реакція на об'єктивну дійсність і життєві.

Спираючись на педагогічну спадщину і традиції наочного навчання, сучасна психолого-педагогічна наука надає наочності найважливішу роль в організації ефективного навчання. Вивченням та використанням наочності займалися учені різних епох: Платон, Аристотель, Н. Ананьєва, Ф. Дістерверг, Л. Занков, Я. Коменський, А. Короткова, А. Леонтьєв, С. Логачевська, Л. Обухова, І. Песталоцці, С. Русова, О. Смірнова, Є. Тихеева, О. Ушакова, К. Ушинський, В. Шаталов, В. Яшина та інші. Багато методичних розробок щодо використання наочності у роботі з дошкільниками є у вітчизняних учених: А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутій та інші.

Мета статті: теоретично розглянути та обґрунтувати вимоги до наочності у навчанні мовлення молодших дошкільників.

В українській педагогічній енциклопедії наочність трактується як один з основних принципів дидактики, відповідно до якого навчання базується на конкретних образах, що безпосередньо сприймаються учнями (Гончаренко, 1997, с. 224).

Отже, наочність – це принцип дидактики, який забезпечує навчання, розвиток, сприйняття та спостережливість, значення якої у навчальній діяльності важко переоцінити. Використання наочності з дітьми вимагає дотримання ряду умов, щоб робота з наочністю не обернулася на протилежний бік, коли вона не має розвиваючого характеру і навіть заважає.

Особливу роль наочності в активізації психічних процесів підкреслювали учені, зокрема, П. Лесгафт розглядав її значення для активізації уваги, відзначав, що саме наочність забезпечує спрямованість свідомості на якийсь предмет або явище дійсності. Увага, в свою чергу, нерозривно пов'язана зі слуховим і зоровим сприйняттям. Поєднання слухового й зорового сприйняття підсилює увагу, допомагає активізації розумового процесу. Проте зауважував, що наочність не має бути застиглою, «мертвою, а має підкріплюватися практикою». Так, на його думку, шляхом словесного опису, що дається педагогом, учень складає приблизне уявлення, яке перетворюється в більш чітке тільки тоді, коли учень сам повторює ту дію, опис якої сприйняв слухом, або коли йому показують те, про що раніше йому було сказано (Вільчковський, 1998).

Відомо, що увага дітей молодшого дошкільного віку нестійка, вони часто відволікаються, не стежать за поданим матеріалом, швидко втомлюються. Тому, щоб тримати їх увагу, треба докласти чимало зусиль. Цьому сприяють яскраві, красиві наочні посібники. Наприклад, щоб порахувати кількість окремих предметів або порівняти їх, педагоги використовують цікаві для дитини малюнки (звірят, іграшок, рослин та ін.), але при цьому не враховується закон свідомості: адже увага дітей буде спрямована на самі намальовані предмети, а не на їх рахунок або порівняння.

Так, працюючи з наочністю у процесі навчання мовлення дітей молодшого дошкільного віку, необхідно дотримуватися певних вимог, щоб процес навчання й виховання мав певні позитивні результати в розвитку дитини.

Так, при виборі наочності в навчанні потрібно враховувати, які з дидактичних завдань вона найбільш успішно вирішує:

- сприяє розвитку в дитини наочно-образного мислення;
- виступає в ролі засобу активізації уваги при засвоєнні будь-якого навчального матеріалу;
- виступає в ролі стимулу отримання інформації, створення установки на ефективне навчання;
- сприяє активізації навчально-виховної та пізнавальної діяльності;
- створює можливості для моделювання явищ, що безпосередньо не спостерігаються.

С. Рубінштейн, писав, що «людина не тільки бачить, а й дивиться, не тільки чує, а й слухає, а іноді не тільки дивиться, а й розглядає або вдивляється, не тільки слухає, а й прислухається». Таким чином, роль зорових відчуттів у пізнанні світу дуже велика. Вони доставляють людині виключно багаті й тонко диференційовані дані, притому величезного діапазону. Зір дає нам найбільш досконале, справжнє сприйняття предметів. Зорові відчуття найбільш диференційовані від афективності, у них особливо сильний момент чуттєвого споглядання. Саме тому вони мають дуже велике значення для пізнання й для практичної дії (Рубінштейн, 1989, с. 266).

Аналізуючи праці психолога А. Біне зі сприймання картин дітьми, С. Рубінштейн зазначав, що дітям важко правильно сприймати картинку, адже навіть найпростіша, що містить в собі зображення хоча б двох предметів, відображує їх у якихось просторових зв'язках. Осмислення цих зв'язків необхідно, щоб розкрити взаємини між частинами картинки. Крім того, дослідження означеного осмислення, здавна використовувалися для визначення загального розумового розвитку дитини. Так, А. Біне ввів це завдання в складену ним шкалу «скелі розуму». Автор встановив, що існує три стадії сприймання картини дітьми. Перша – перерахування, характерне для дітей від 2 до 5 років; друга – опису, яка триває від 6 до 9–10 років; третя – тлумачення, характерна для дітей 9–10 років та після (Вікова та педагогічна психологія, 2001).

У свою чергу, О. Леонтьєв також зауважував, що дітям легше рахувати нецікаві олівці, палички або точки, ніж цікаві танки, квіти та звірят. Він пропонував враховувати конкретну роль, яку має виконувати наочне приладдя, засоби наочності у вирішенні навчальних завдань.

Стосовно навчання дошкільників цінні думки Г. Леушиної, яка надавала великого значення наочності, сформулювала вимоги до наочного матеріалу. Авторка вказувала на те, що наочність повинна бути красиво оформлена, привабливість має велике значення в навчанні – з красивими посібниками дітям займатися цікавіше. Наочність варто змінювати не тільки з віком дитини, але й від співвідношення конкретного і абстрактного на різних етапах засвоєння дітьми програмного матеріалу. Педагог у своїх дослідженнях вказувала не тільки на позитивні моменти використання наочності, але й на те, що наочність може заважати навчанню маленької дитини. Так, якщо дитина засвоїла певний матеріал, то подальша демонстрація буде заважати розвитку самостійності. Навіть дітям молодшого дошкільного віку показ зразка стає шкідливим, коли малюки можуть виконати завдання самі, на основі словесної інструкції (Леушина, 1974, с.149).

Звернемо увагу на думку психологів, які зазначають, що діти молодшого дошкільного віку можуть помітити на одному малюнку не більше 4-х предметів; середнього – 5-ти; старшого дошкільного віку – до 10-ти предметів. Більша їх кількість опиняється поза полем зору дитини, яка, зосереджуючись на деталях, пропускає головне. Тому, добираючи картинки для розгляду дітьми, слід враховувати, що багатопредметність гальмує процес сприймання зображеного (Дитяча психологія, 2008). Проте ці вимоги, на нашу думку, дещо застаріли, оскільки сучасний малюк живе в інформаційному світі, палітра елементів якого без кінця змінюється. Тож ця думка має бути переосмислена стосовно навчання сучасних дітей.

Утім, критерії до наочності, висунуті вченими минулого століття, є надзвичайно важливими для її правильного відбору в процесі навчання малюків мовлення. Зокрема нами були враховані такі вимоги:

1) наочність повинна відповідати меті та поставленим завданням під час навчання і виховання дошкільника;

- 2) важливим є поєднання наочності зі словом;
- 3) наочність має враховувати вікові можливості та психологічні закономірності дитини;
- 4) важливо не перевантажувати навчально-виховний процес наочністю;
- 5) наочність має допомагати виділяти найважливіші ознаки предмету, який досліджується;
- 6) для пізнання навколишнього світу, наочність повинна бути реалістичною та естетично оформлена.

Широке використання наочності у роботі з дітьми четвертого року життя сприяє:

- збагаченню словникового запасу;
- формуванню граматичних категорій та зв'язного мовлення дошкільників;
- навчанню дошкільників у межах наочно-дійового мислення, що переважає у дітей зазначеної категорії;
- виникненню інтересу у дітей до пізнавальної діяльності (Рібцун, 2010, с. 32–35).

За даними сучасних досліджень, Н. Волкова виділяє такі види наочності: натуральна (рослини, тварини, явища природи, зоряне небо, гірські породи, прилади, машини); образна (картини, таблиці, муляжі, моделі, математичні фігури); символічна (графіки, географічні карти, діаграми, схеми, формули) (Волкова, 2001, с. 332).

Згідно класифікації за М. Фіцула, розрізняють таку наочність: натуральна, образна, символічна (динамічна і статична, плоска і об'ємна) (Фіцула, 2013).

Наочність у навчанні забезпечується застосуванням різноманітних ілюстрацій, демонстрацій, використанням яскравих прикладів і життєвих фактів. Особливе місце має застосування наочних посібників, слайдів, карт, схем тощо. Так, молодші дошкільники отримують інформацію у процесі практичних дій з об'єктом, з предметом, тому потребують використання натурального наочного матеріалу. Зауважимо, що використання наочності у роботі з молодшими дошкільниками займає чільне місце у системі засобів розвитку мовлення дошкільників. Робота з нею в навчально-виховному процесі закладів дошкільної освіти впливає на всі компоненти мовлення дитини: формування лексико-граматичного, фонетико-фонематичного боку мовлення; формування зв'язного мовлення.

Розпочинати роботу з навчання мовлення молодших дошкільників необхідно з предметних картинок, ілюстрацій з зображенням небагатьох об'єктів. Основна мета розглядання ілюстративного матеріалу (півень, курка, заєць, ведмідь та ін.) – навчити дітей пізнавати зображене на картинці, називати його та характерні ознаки тощо.

Зазначимо, сюжетні картинки є важливим засобом розвитку внутрішнього програмування мовлення дітей. З розвитком внутрішнього мовлення дошкільники починають розгортати висловлювання зрозуміло,

цілеспрямовано, логічно та послідовно передавати події в часі. Картинки допомагають дітям вибудувати монолог структуровано (Калмикова, 2010). Так, наприклад, після спостережень за кішкою діти розглядають картину «Кішка з кошенятами». Педагог учить дітей пізнавати тварину, називати характерні її ознаки (розмір, колір шерсті), частини тіла (очі, вуха, хвіст, ноги), деякі дії (спить, грає, хлебче). Потім, використовуючи суміжне мовлення, допомагає скласти короткі вислови про кішку і кошенят.

Серед наочних засобів роботи над мовленням молодших дошкільників чільне місце посідає іграшка, яка є джерелом накопичення чуттєвого досвіду, збагачення словникового запасу, уточнення уявлень дітей про знайомі предмети чи явища, про їх якості та властивості, що передбачає використання не тільки за прямим призначенням. Тому дітям краще давати придатні для різноманітного використання іграшки: ляльки (хлопчики і дівчатка), тварини тощо. На цьому етапі розвитку гри дітям потрібні не набори іграшок (посуду, меблів та ін.), а їх велика кількість, що, у свою чергу, надає їм можливість надавати різноманітного змісту, використовувати у дії (автомобіль, трактор, лялька, стіл, коляска, ліжко тощо). У грі з відомими предметами у звичній ситуації (наприклад, лялька у ліжку, за столом) дошкільники легко розвивають сюжет, розігрують ролі, починають спілкуватися з однолітками, домовляються. Іграшки, що зображують конкретний предмет, використовують у грі лише за наявності у дітей уявлень про нього, його призначення, способи використання. Таким чином, іграшки спонукають до гри, і, що найголовніше, стимулюють мовленнєву активність дошкільників.

Не менш значимими є гігієнічні вимоги до іграшок (Рібцун, 2010: 32–35). Проте, в першу чергу, добираючи іграшки для складання розповідей, варто дотримуватися принципу реальності відтворення природних особливостей об'єкту природи чи елементу рукотворного світу.

Отже, знання про вимоги до використання наочності у навчанні мовлення молодших дошкільників допоможуть уникнути помилок та недоліків, поширених в практиці. Правильно підібрана та використана наочність активізує навчальний процес та сформує у дитини відповідні знання.

Список використаної літератури

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с. **2. Дитяча** психологія: навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. Київ: Академвидав, 2008. 431 с. **3. Калмикова Л. О.** Розвиток мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку: діагностико-розвивальна програма: монографія. Переяслав-Хмельницький: ПП «СКД», 2010. 212 с. **4. Вікова** та педагогічна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. Київ: Просвіта, 2001. 416 с. **5. Леушина А. М.** Формирование элементарных математических представлений у детей дошкольного возраста. Москва, Просвещение, 1974. 368 с. **6. Вільчковський Е. С.** Теорія і методика

фізичного виховання дітей дошкільного віку. Львів: ВНТЛ, 1998. 336 с.
7. Рібцун Ю. В. Використання наочності в роботі з молодшими дошкільниками із загальним недорозвитком мовлення. *Дефектологія. Особлива дитина: навчання та виховання*. 2010. № 4. С. 32–35.

References

- 1. Honcharenko, S. U.** (1997). *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk*. [Ukrainian Pedagogical Dictionary]. Kyiv: Lybid. [in Ukrainian].
2. Dytiacha psykholohiia [Child psychology]: navch. posib. (2008). / R. V. Pavelkiv, O. P. Tsyhypalo. Kyiv: Akademvydav. [in Ukrainian].
3. Kalmykova, L. O. (2010). *Rozvytok movlennievoi diialnosti ditei doshkilnoho viku: diahnozyko-rozvyvalna prohrama* [Development of speech activity of preschool children: diagnostic and developmental program]: monohrafiia. Pereiaslav-Khmelnitskyi: PP «SKD». [in Ukrainian].
4. Vikova ta pedahohichna psykholohiia [Age and pedagogical psychology] (2001). / O. V. Skrypchenko, L. V. Dolynska, Z. V. Ohorodniichuk ta in. Kyiv: Prosvita. [in Ukrainian].
5. Leushyna, A. M. (1974). *Formirovaniye elementarnykh matematicheskikh predstavleniy u detey doshkolnogo vozrasta* [Formation of elementary mathematical representations in preschool children]. Moskva, Prosveshchenye. [in Russian].
6. Vilchkovskiy, E. S. (1998). *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia ditei doshkilnoho viku* [Theory and method of physical education of children of preschool age]. Lviv: VNTL. [in Ukrainian].
7. Ribtsun, Yu. V. (2010). *Vykorystannia naochnosti v roboti z molodshymy doshkilnykamy iz zahalnym nedorozvytkom movlennia* [Use of visibility in working with junior preschoolers with general underdevelopment of speech]. *Defektolohiia. Osoblyva dytyna: navchannia ta vykhovannia*. 4. 32–35. [in Ukrainian].

Гречишкіна І. А. Вимоги до наочності у навчанні мовлення молодших дошкільників

Стаття присвячена теоретичному розгляду питання, щодо вимог до наочності у навчанні мовлення молодших дошкільників. Розглянуто термін «наочність» та класифікації наочності. Обґрунтовано вимоги до наочності у процесі навчання мовлення дітей молодшого дошкільного віку, щоб процес навчання й виховання мав певні позитивні результати в розвитку дитини. Проаналізовано вимоги до наочності у роботі з молодшими дошкільниками. Розглянуто гігієнічні вимоги до вибору іграшок, як одного із засобів наочності.

Ключові слова: наочність, мовлення, дошкільник, вимоги, класифікація.

Гречишкіна И. А. Требования к наглядности в обучении речи младших дошкольников

Статья посвящена теоретическому рассмотрению вопроса относительно требований к наглядности в обучении речи младших дошкольников. Рассмотрены термин «наглядность» и классификации наглядности. Обоснованы требования к наглядности в процессе обучения

речи детей младшего дошкольного возраста, чтобы процесс обучения и воспитания имел определенные положительные результаты в развитии ребенка. Проанализированы требования к наглядности в работе с младшими дошкольниками. Рассмотрены гигиенические требования к выбору игрушек, как одного из средств наглядности.

Ключевые слова: наглядность, речь, дошкольник, требования, классификация.

Grechishkina I. Requirements for Clarity in Teaching the Speech of Younger Preschoolers

The article is devoted to theoretical consideration of the issue concerning the requirements for the clarity of the teaching of younger preschoolers' speech. The term "visibility" is considered as the principle of didactics, which provides training, development, perception and observation and theoretically considered classification of visibility. The requirements for visual education in the teaching of children of junior preschool children have been substantiated, in order to ensure that the process of education and upbringing has had some positive results in the development of the child. We have theoretically considered the requirements for visibility. After analyzing all the criteria for clarity put forward by scientists of the last century, which are extremely important for its proper selection in the process of teaching children of speech, in particular, we have taken into account the following requirements: visibility should be consistent with the purpose and objectives of the training and upbringing of the preschool child; It is important to combine visibility with the word; visibility should take into account the age-specific possibilities and psychological patterns of the child; it is important not to overload the educational process with visibility; Visibility should help to highlight the most important features of the subject being studied; For the knowledge of the surrounding world, visibility should be realistic and aesthetically formalized. It is substantiated that visibility in the training of junior preschoolers is ensured by the use of various illustrations, demonstrations, the use of vivid examples and life facts. It is emphasized that while working with the visual training in the teaching of children of junior preschool children, it is necessary to adhere to certain requirements that the process of education and upbringing has had certain positive results in the development of the child. Considered hygienic requirements for the selection of toys, as one of the means of clarity, described that toys encourage the game, and, most importantly, stimulate the speech activity of preschoolers.

Key words: visibility, speech, preschooler, requirements, classification.

Стаття надійшла до редакції 13.02.2019 р.

Прийнято до друку 29.03.2019 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Караман О. Л.